

Bulharský list Rabotničesko dělo uveřejnil 12. března t. r. stať V. Dobrjanova *Sociologija i obščestvenata praktika* (Sociologie a společenská praxe), v níž se mj. praví:

Sociologie jako věda zkoumající vztah mezi různými složkami společenského pokroku má při realizaci nové soustavy plánování a řízení participovat na rozmnožení poznání o stavu a vývojových tendencích sociálních faktorů, jako vědy, vzdělání, kultury, zdravotnictví, reprodukce obyvatelstva, komunikací, ideově politického a mravního vědomí atd. Změna každého z těchto faktorů je závislá na změnách všech ostatních faktorů, a současně tyto změny ovlivňuje. Konkrétní sociologické výzkumy jsou nutným předpokladem pro zdůvodnění pracovní hypotézy experimentu s novou soustavou řízení a zvláště pro její právní realizaci, pro vyhodnocení a vysvětlení jejich výsledků. Dosud však představovala nejzávažnější nedostatek při jejím zavádění okolnost, že nebyly v širším měřítku zapojeny do programu konkrétní sociologické průzkumy, bez nichž nelze plně a přesně stanovit vliv nové soustavy na sociální strukturu společnosti.

Ríkáme např., že pracovní a veřejná aktivity lidí závisí na materiálních a morálních stimulech, na jejich jednotě. Ale dál za tuto všeobecnou formuli se nejde: Nezkoumá se elementární pojetí materiálních a morálních stimulů, jejich vnitřní vazba a prolínání, ani působení různých stupňů jednoty a protikladu těchto stimulů na produktivitu práce. Přitom bez hromadných výzkumů těchto jevů není možno — v soulase s předním úkolem sociálních věd odkrývat strukturu zkoumaných jevů — stanovit zákonitost, trvalé tendence a perspektivy jejich proměn, není možno vyzbrojovat praxi vědecky podloženými návody: Lze jen opakovat všeobecné formule a ilustrovat je náhodně vybranými, nic neříkajícími příklady. Je proto třeba, aby se při zavádění nové soustavy provádělo množství nejrozličnějších konkrétních sociologických výzkumů jak v jednotlivých podnicích, tak v rámci jednotlivých oblastí nebo

odvětví, v nichž bude zkoumán celý komplex společenských vztahů.

Sociologie mnoho dluží společenské praxi a nedovede čelit bouřlivému tlaku životních potřeb. Středem zájmu nejsou klasické práce o klíčových sociologických problémech, ale denní problémy současného vývoje naší společnosti a vědy. Silně je pocítována potřeba zpracovat sociologické problémy základních sociálních jevů: výroby, města, vesnice, rodiny, morálky, vědy, kultury, psychologie atd. Jde o otázku vybudování systému všeobecné sociologie, speciálních sociologických teorií a aplikované sociologie. Je nutné další zkvalitnění metodologie a metodiky sociologických výzkumů, zbývá mnoho vykonat v budování sociologického modelu současné společnosti. Konečně jde o otázku širokého použití sociologických výzkumů při usměrňování společenských procesů.

Nová soustava řízení představuje vhodný podnět k rozvoji sociologie — jen je třeba připravit mu vhodné podmínky, které prozatím v Bulharsku nejsou: Není např. speciální ústav, který by se zabýval plánováním a řízením teoretických a praktických sociologických problémů, není ani jedna katedra sociologie, a ani na jedné škole se sociologie nepřednáší: Nejsou tedy vychovávány žádné sociologické vědecké kadry. Dobrjanov se ptá, jak za takovýchto okolností může sociologie překonat své zpoždění a vyhovět rostoucím požadavkům praxe. Zmiňuje se o sociologických laboratořích závodů, sociologických institucích, knihách a časopisech, i o možnostech výuky sociologie v cizině, a říká: „Jen my značně zaostáváme. Hrstka pracovníků v sociologii v Institutu filosofie při Bulharské akademii věd není v stavu vyhovět rostoucím potřebám vědy a života. To jsou více méně nadšenci, kteří pracují jedině podle vlastního svědomí a přesvědčení, protože nemají oficiální zmocnění a nemají podmínky k zřízení sociologického střediska. Je třeba skoncovat s tímto stavem a dát sociologii všechny podmínky k jejímu rozvoji a zavedení do všech sfér života.“

—Mj—

Bernard Berelson — Gary A. Steiner: Human Behavior. An Inventory of Scientific Findings Harcourt, Brace & World, Inc., New York/Burlingame, 1964. Stran 667. Bibliografický a věcný rejstřík.

Knihy obsahuje přes tisíc výsledků vědeckého studia lidského chování. Tyto výsledky podávají výstižný a celkový přehled o předmětu behaviorálních věd (tj. psychologie, sociologie, antropologie a dalších), o způsobu, jakým je tento předmět studován, a o druhu získaných poznatků.

Autoři se zabývají nejprve jedincem, a to možnostmi, hranicemi a procesy, na kterých spočívá lidské chování. Většina uvedených pouček charakterizuje podle autorů lidské chování per se, tedy v jakékoli formě a kdekoli, nikoli pouze chování určité skupiny, nebo dokonce určité společnosti. Zahrnují sem vývoj chování (jeho biologické pozadí, růst, socializaci a vývoji osobnosti), vnímání, učení, myšlení a motivaci (fyziologické a sekundární motivy, typologii osobnosti, frustraci a konflikt, nevědomé motivy atd.).

Po kapitole o rodině (kde se probírají vedle jiného otázky sexuálního chování, dvoření, manželství a rozvodu) a po kapitole o malých skupinách se probírají otázky organizací, institucí, společenské stratifikace, etnických vztahů, masové komunikace, názorů, atitud a věr, společnosti a kultury.

Každá kapitola je rozdělena do dvou částí. V první části jsou uvedeny definice probíraných pojmů. V druhé části jsou uvedeny „nálezy“, tj. důležité a verifikované generalizace o chování lidských bytostí.

Autoři podávají fakta o lidském chování, nevěnují se však teorii a metodologii behaviorálních věd. A právě tyto otázky by byly důležité vzhledem k postavení, které tyto vědy zaujímají ve Spojených státech.

V knize je uvedeno množství diagramů a kvantitativních výsledků — behaviorální vědy zdůrazňují kvantitativní přístup. Předložená fakta jsou bohatě dokumentována.

Je škoda, že autoři nevěnovali více pozornosti vzájemnému působení mezi jednotlivými faktory, např. mezi jednotlivými institucemi, společenskou strukturou a osobností, ideami a chováním.

J. L. P.

Volkov G.: Sociologija i tehnika in „Kommunist“ 1965, č. 17.

Posledních 100 let vývoje lidské společnosti charakterizuje autor tím, že dva základní směry lidské činnosti — výrobní práce a vě-

decká práce — se spojily v jediný přetvářející proud. Sociologické problémy techniky jsou dnes spjaty s problémy rozvoje vědy jakožto celostního systému. Moderní věda je v určitém smyslu potenciaální technikou, technika pak zvěčnou vědou. Autor velmi podnětně staví otázku o vnitřních hybných silách vývoje techniky, jež podle něho nelze najít mimo proces práce. Jde mu zejména o vzájemné působení přirozených a umělých orgánů lidské činnosti, které je podle jeho názoru založeno na principu funkční jednoty (relativní přibuznost mezi pracovními orgány člověka a technickými prostředky, které je „modelují“) a na principu doplňování (technika nekopíruje lidské pracovní orgány, ale doplňuje je, zesiluje jejich výrobní možnosti). Společnost zná tři základní historické způsoby spojení člověka a techniky: 1. ruční práce (člověk jako hlavní článek, specializace nástrojů, subjektivní typ vazby člověka a techniky); 2. práce na strojích (dělník jako součást dílčího stroje, mechanizace, objektivní typ vazby); 3. práce s automaty (člověk vedle technologického procesu, kybernetizace, svobodný typ vazby).

Vedle chemizace lze dnes hovořit též o biologizaci (technické využití biologických vlastností živé hmoty) a fyzikaci výroby, které se všechny uplatňují prostřednictvím automatizace.

D. S.

Hillmann G.: Bürokratisierung oder Belegschaftskooperation in: Atomzeitalter 1961, č. 1.

Studie začíná historickou analýzou utváření dvou systémů v kapitalistickém podniku: systémem hierarchického a systému bezprostřední produkce. Tento klasický model se mění vlivem tendence ke kolektivnímu vedení ve velkopodnicích, rostoucího počtu úředníků, přírůstku nových dělnických skupin mimo bezprostřední produkci, spolupráce skupin a oddělení bez zásahu podnikové hierarchie atd. Autor hovoří o krizi hierarchie, která buď musí určitě funkce (nákup, stanovení mezd, disciplinární moc atd.) předávat štábním útvarům anebo je sdílet s podnikovou radou. Síla dělníka za podmínek vyšší techniky spočívá v tom, že řada jeho funkcí nemůže být obsažena v příkazech a předpokládá vlastní rozhodování, znalosti, orientaci a iniciativu. Největší hrozbou pro výrobu a vedení představuje postoj, že bude dělat jen to, „co mu bude přikázáno“. Autor uvádí řadu hlasů proti liniovému systému podnikového řízení. Kritizuje dokument asociace

zaměstnavatelských svazů, který se sice staví proti přísné autoritativním metodám řízení, ale současně zdůrazňuje nutnost podnikové hierarchie. Přání nerušené bezkonfliktní spolupráce v byrokraticky organizovaném podniku je podle autora iluze. Pokouší se nastínit charakter demokraticky organizovaného podniku, opřeného o kooperaci osazenstva; nebyl by sice bezkonfliktní, ale umožnil by „rozpuštění byrokracie v demokratické kooperaci“. Studie obsahuje řadu reálných sociologických analýz existujících vztahů, ale je otázkou, o co méně jsou její vlastní návrhy iluzorní ve srovnání s těmi, jež kritizuje. V každém případě je to jeden z dokladů toho, že se dnes v NSR stále více do středu pozornosti dostává problematika podnikové participace osazenstva.

D. S.

Chrbolka J., Starnovská E.: K sociologickým průzkumům na závodě

Státní výzkumný ústav ekonomiky ve spotřebním průmyslu, Praha 1965.

Cyklostylovaná publikace uvádí kromě populárního výkladu o předmětu a významu sociologie (které přisuzuje analytickou funkci zkoumání struktury lidského počínání a funkci inženýrsko-organizátorskou) a přehledu základních sociologických metod a technik zejména výsledky některých průzkumů, provedených v podnicích spotřebního průmyslu. Tyto výsledky jsou zde zpracovány pouze lineárně, nikoli v korelačních tabulkách. Průzkumy byly zaměřeny převážně na problematiku pracovní hygieny a pracovní doby (též přestávek) zaměstnaných žen. Jejich pracovní doba včetně práce v domácnosti se pohybuje kolem 13 až 14 hodin denně. V tom podle autorů spočívá příčina řady konfliktních situací. Bylo zjištěno toto pořadí objektivních příčin neplnění výkonových norem v konfekčních závodech: 1. nedostatky v organizaci práce, 2. pracovní prostředí, 3. pracovní předmět, 4. pracovní prostředky, 5. charakter pracovní činnosti. Ze subjektivních činitelů měly význam postoje k povolání, věk, malá zručnost, špatná spolupráce v kolektivu, zdravotní stav a mateřství. Na jiných třech závodech bylo zjišťováno, jak pracovníci hodnotí pracovní podmínky a lidské vztahy na pracovišti. Ověřilo se, že spokojenost a dobrá pracovní pohoda ovlivňují příznivě pracovní výkonnost, snižují fluktuaci a dokonce nemocnost, zlepšují vzájemné vztahy pracovníků i jejich vztah k pracovišti a závodu, zvyšují zájem o práci a odpovědnost za její výsledky. Stupeň spokojenosti s prací a s výdělkem i stupeň identifikace se závodem se v různých závodech podstatně odlišoval. Např. na otázku „Máte ráda svůj závod?“ odpovědělo kladně v jednom závode 85,6 % žen, v druhém 46,0 %, ve třetím pouze 17,1 %. Studie však nezjišťuje příčiny těchto rozdílů. Autoři konstatují velký praktický význam sociologických výzkumů pro řízení průmyslu.

D. S.

Brown R., Social Psychology, Free Press, New York 1965, 785 str.

Social Psychology Rogera Browna (americkému čtenáři je R. Brown znám svou prací *Words and Things*) je vysokoškolskou učebnicí. Na rozdíl od mnoha učebnic nepodává definici oboru, který předkládá studujícím. Sociální psychologie je mezioborovou disciplínou bez pevných hranic. Brown se proto odmítá vázat definicemi a neusiluje ani o tematické ujednocení práce. Ve volném sledu pěti kapitol pojednává o základních oborech výzkumu. Východisko celé práce tvoří první část věnovaná sociálnímu chování zvířat. (Zde věnuje autor pozornost především Wynne-Edwardově homeostatické teorii sociální organizace.) Tato část tvoří jakousi společnou srovnávací základnu pro celou řadu problémů, o nichž autor pojednává v dalších kapitolách. Druhá část je věnována problémům psychologie a sociální struktury. Struktura třetí části připomíná svou nejednotností strukturu celé knihy. Celá je věnována problémům socializace dítěte a je podle mého soudu jednou z nejzávažnějších a nejzdařilejších částí publikace. V první kapitole autor seznamuje amerického čtenáře podrobně s pracemi Jeana Piageta. V dalších dvou kapitolách se věnuje problémům psycholingvistiky. Psycholingvistika představuje nejvlastnější doménu autorových výzkumů. V závěrečné kapitole této části autor seznamuje čtenáře s psychoanalytickými přístupy k problémům osvojení si morality dítětem. Čtvrtou část knihy tvoří problematika osobnosti a společnosti. Závěrečnou část věnuje autor sociálně psychologickým procesům.

Autorovi se daří sladit v průběhu výkladu srozumitelnost a poutavost s vysokou vědeckou úrovní a náročností. Student se při studiu cítí být pravděpodobně méně poučován, než tomu bývá při studiu jiných učebnic, zato však hlouběji a bezprostředněji vtahován do samostatné vědecké práce.

J. T.

Gerhard Schmidtchen: Dotazovaný národ. O vlivu výzkumu mínění na politiku (Die befragte Nation. Über den Einfluss der Meinungsforschung auf die Politik.) Fischer Bücherei, Frankfurt n. Moh., 2. přepracované vydání 1965, 224 str., 2,40 DM.)

Autor — spolupracovník Allensbašského institutu — se v práci zabývá nejprve historií výzkumů veřejného mínění v NSR v posledních 15 letech. Dochází k závěru, že dnes sotva existuje nějaká oblast veřejného nebo soukromého života, o níž by demoskopové nejevili zájem, a vyslovuje podiv nad tím, že instituce zabývající se výzkumem veřejného mínění nacházejí stále dost lidí ochotných zodpovídat leckdy i nemálo indiskrétní otázky.

Dále věnuje autor pozornost vztahu demoskopie a politického života NSR. Ukazuje, jak politika a propaganda všech politických stran jsou různým způsobem výsledky výzkumů veřejného mínění a jejich analýzami ovlivňovány. Připomíná smlouvu, kterou

v roce 1950 uzavřela vláda s Allensbašským institutem za účelem získávání pravidelných měsíčních informací o názorech a náladách obyvatelstva. Skutečnost, že by k volebním vítězstvím CDU v letech 1953 a 1957 bez služeb Allensbašského institutu nebylo mohlo dojít, dotvrzuje mimo jiné citováním dopisu, jímž dr. Adenauer po vítězných volbách v r. 1957 děkuje spoluzakladateli institutu výslovně za volební pomoc.

Rozbor těchto a celé řady dalších skutečností vede autora k závěru, že zveřejňování výsledků výzkumů veřejného mínění a jejich analýz, zejména pak volebních prognóz na takovémto materiálu založených, ovlivňuje jednak mínění voličů, jednak politickou a propagační práci západoněmeckých politických stran, a to především v předvolebním boji.

—nk—

Hans Joachim Orth: POLEN — Partner von morgen

Gerhard Stalling Verlag, Oldenburg und Hamburg, 1965, str. 255

Práce, která velmi seriózně a objektivně informuje západoněmeckou veřejnost o „budoucím partnerovi“ — o hospodářství Polska. Ukazuje, jak pojem „polnische Wirtschaft“, který je dosud stereotypní představou mnohých Němců, byl už překonan dnešní polskou skutečností. O výchozím stanovisku autora svědčí i podtitul knihy *Auf dem Wege zur europäischen Wirtschaftsmacht*. Informace o nejrůznějších oblastech polského života jsou určeny především ekonomicky zainteresovaným čtenářům: jsou zde kapitoly o hlavních odvětvích polského průmyslu, rozbor stavu polského zemědělství, pohledy na zahraniční obchod, na systém polských odborů, na přípravu kvalifikovaných кадрů i na úspěchy polského umění v cizině. U nás publikaci podobného typu o Polsku zatím nemáme, třebaže je to hospodářský partner našeho dneška. Sociologa samozřejmě zajímá také přístup autora a jeho interpretace faktů: autor, který jistě není socialista, vychází z názoru, že v Polsku je proces „demokratizace a uvolnění“ nejdále ze zemí socialistického tábora. Odvolává se nejednou na hlasy polského katolického tisku a akcentuje vždy spíše kritické názory a samohodnocení polské strany: protože však přitom vždy respektuje fakta, bojuje tím vlastně nejúčinněji proti předsudkům ve vědomí západoněmecké veřejnosti a proti všem argumentům o „nesvobodě a diktatuře“, jak je šíří antikomunistická propaganda. Mohli bychom si jen gratulovat, kdyby stejně seriózní publikace vyšla v NSR i o naší republice.

—sol—

Průkopníci z Horácka, sv. 9

Svazek 9 sborníku Průkopníci z Horácka (vyd. OÚNZ — Okresní ústředí zdravotní výchovy obyvatelstva, Nové Město na Moravě) je věnován regionálně historickým aspektům díla profesora I. A. Bláhy. Skládá se ze dvou statí:

1. Dr. Josef Mikulec: *Profesor Dr. I. A. Bláha a Novoměstsko* (Příspěvek ke kulturním dějinám kraje)
2. MUDr. Karel Daněk, CSc.: *Lékařovy poznámky k životu a dílu prof. Dr. Arnošta Bláhy*.

První stať se zabývá především Bláhovou osvětovou prací mezi lidem na Horácku. I. A. Bláha ztrávil v Novém Městě na Moravě značnou část svého života — od roku 1904 působil jako profesor němčiny a francouzštiny na místní realce (s přestávkami několika let, např. pro studijní cesty nebo vojenskou službu) až do roku 1919. Nové Město na Moravě bylo jeho první učitelské působení a zvláště v letech 1904—8 se nadšeně věnoval osvětové práci. Přispíval do krajského čtrnáctideníku „Ozvěna z Novoměstska“, byl jedním ze zakladatelů a nejagilnějších členů volného přednáškového sdružení, které pořádko v celém kraji přednášky s náměty z českých dějin a literatury i s náměty praktickými z oboru hygieny, výchovy, zemědělství atd. Založil lidovou knihovnu poučné a zábavné četby, stál u kolébky místního odboru Národní jednoty, přispěl k založení Horáckého muzea a získal pro ně místnosti. Jeho odjezd na roční studijní cestu do ciziny znamenal úpadek místní osvětové činnosti.

V Novém Městě na Moravě vznikla i řada jeho odborných článků a sociologických studií otiskovaných od roku 1908 v České Mysli, Naší době atd. Jsou to např. *Individuum a společnost* 1908, *Maloměstské tradice* 1908, *O národnosti* 1909, *O sociologii v pedagogice* 1911, i jeho habilitační práce *Město* 1914.

V době novoměstského působení I. A. Bláhy vznikly i dva dotazníky — dotazník o domácím a lidovém průmyslu, a v přípravě sociálně hygienické studie novoměstského odboru Národní jednoty „Horácké dítě“ dotazník k tomuto tématu. Tento dotazník o horáckém dítěti vznikl po některých úpravách podle vzoru pro průzkum dětí na Valašsku, který sestavil Pokrokový politický spolek valašsko-meziříčský. Dotazník byl velmi obsáhlý, obsahoval ve svých 12 odstavcích problematiku zdravotnickou a sociální, všiml si poměrů hmotných i kulturních. Roku 1907 I. A. Bláha uvedl akci programovým článkem v Ozvěně z Novoměstska. Vytýčil v něm vědecké a praktické cíle, které dotazník sleduje, a žádal o spolupráci zvláště vesnické učitele. Akce, v mnoha hlediscích předstihující svou dobu, nebyla pro svou velkou náročnost a rozsáhlost zpracována do určitých výsledků, mj. proto, že iniciátor a organizátor akce I. A. Bláha odjel roku 1908 na roční studijní cestu do zahraničí.

Druhá stať sborníku obsahuje rozbor některých styčných bodů mezi myšlením I. A. Bláhy a problematikou lékařskou. Autor charakterizuje dnešní obory ležící mezi lékařstvím a sociologií a vzájemné vztahy lékařství a sociologie. U I. A. Bláhy vytyčujeme hlavně jeho postoj sociálního reformátora, vzniklý z jeho myšlení sociologického, etického a pedagogického. Upozorňuje na to, že I. A. Bláha zdůrazňoval především význam výchovy, a to i zdravotní výchovy a psycho-

hygieny. Vybírá 3 oblasti sociální skutečnosti, jimž se I. A. Bláha ve svém díle věnoval: rodinu a vývoj dítěte, práci, volný čas. Analyzuje Bláhovy zásady morálky a charakterizuje, v čem jsou jeho myšlenky dnes aktuální, v čem připomínají ožehavé otázky dneška.

Sleduje, jak a čím právě raná novoměstská léta I. A. Bláhy přispěla k začátkům a formování jeho sociologického myšlení. Cituje vlastní slova Bláhova, jimiž to přiznával ve své *Vzpomínce* v Almanachu Horácké krajské výstavy v Novém Městě na Moravě 1925, str. 93: „Zmíním se jen o tom, jak mne Nové Město naučilo myslet sociálně. Tu jsem

se dostal na dráhu, jež měla zůstat i napříště trvalým zájmem mého života. Přiveden jsem byl totiž k soustavnému studiu jevů společenských, k sociologii. Ve velkém městě může, kdo chce, žít poměrně osamoceněji než na malém městě. Na malém městě je více vtahován nutnostmi života do veřejné práce, do činnosti spolkové, vzdělávací, politické, sociální. Tu si musí naléhavěji, a někdy i velmi bolestně, uvědomovati otázku o poměru jednotlivce ke společenskému prostředí, kam až sahá právo jednotlivce a jak se bránit, aby tlaku tohoto prostředí nepodlehli...“

V. R.

Redakce SČ upozorňuje naše čtenáře, že Sociologický ústav ČSAV má v plánu vydávání *interních textů informujících o projektech, výzkumech a jiných pracích z oboru sociologie*. Tento vnitřní studijní materiál bude neprodejný a bude vycházet v nákladu cca. 300—600 výtisků. Autoři budou většinou pracovníci SÚ, ale mohou působit též mimo ústav.

* * *

Vyzýváme naše autory, aby redakci SČ zasílali *statí o výzkumech již zpracovaných* a nikoli teprve plánovaných, případně — jde-li o výzkumy důležité —, o jejich částečných výsledcích. O stadiích výzkumu, které předcházejí dosažení relevantních výsledků, lze naše čtenáře stručně informovat v rubrice Zpráv a informací a tak upozornit sociologickou veřejnost na tyto výzkumy, případně ji žádat o spolupráci.

* * *

Průzkum čtenářských zájmů mládeže, o němž jsme přinesli základní informaci v č. 5/1965 našeho časopisu, je zpracován, a o jeho některých výsledcích bude pojednávat článek autorky průzkumu Libuše Šilhánové v některém z prvních čísel příštího ročníku. Do 5. čísla 2. ročníku — jak jsme slíbili — nebylo možno článek zařadit z technických důvodů.

* * *

Zpráva k avizované 2. části bibliografie k problematice mládeže

V čísle 3/1966 našeho časopisu měla být uveřejněna druhá část bibliografie k problematice mládeže, vypracovaná M. Kubíčkovou a E. Petrovskou, jako pokračování první části z č. 6/65 Sociologického časopisu (autorky: M. Kubíčková a L. Malická). Vzhledem k poměrně již značně specializovanému charakteru této druhé části bibliografie, zaměřené především na tituly k problematice vysokého školství a vysokoškolských studentů a zahrnující tituly nejen vysloveně sociologického charakteru, bude tato 2. část publikována v časopise Ústavu marxismu-leninismu pro vysoké školy, tj. v *Přehledu vědecké a pedagogické práce kateder marxismu-leninismu* — a to asi v čísle 4/1966. Autorky druhé části bibliografie, které po dohodě s oběma redakcemi přesunutí publikace navrhly, se navíc domnívají, že uveřejnění výběrové bibliografie v *Přehledu* je též účelnější, neboť Ústav marxismu-leninismu byl MŠK pověřen rezortním výzkumem problematiky vysokoškoláků a plní do jisté míry funkci koordinátora výzkumů vysokoškoláků, prováděných většinou katedrami marxismu-leninismu.

Redakce Sociologického časopisu při této příležitosti upozorňuje na několik tiskových chyb v první části bibliografie v čísle 6/1966: — na str. 771: Kob J.: Erziehung im... und Schule — na str. 771: Habermas... — na str. 772: Seltitz... — na str. 772: Szczepeński J.: ... zagadnienia wyższego...

Redakce Sociologického časopisu při této příležitosti upozorňuje na několik tiskových chyb v první části bibliografie v čísle 6/1966: — na str. 771: Kob J.: Erziehung im... und Schule — na str. 771: Habermas... — na str. 772: Seltitz... — na str. 772: Szczepeński J.: ... zagadnienia wyższego...

Psychosociolog — nová profese nebo mimikry sociologa?

Pod tímto názvem zaslal Miloš Albrecht, promováný psycholog, diskusní příspěvek k článku Rudolfa Battěka *Projekt základních úkolů pro nově zaváděnou funkci psychosociologického pracovníka v průmyslovém podniku*, uveřejněnému v č. 6/1965 našeho časopisu. Diskusní příspěvek M. Albrechta prozatím neotiskneme, neboť považujeme diskusi na toto téma za předčasnou. Článek R. Battěka jsme otiskli především z toho důvodu, že jsme považovali za účelné zdůraznit našim čtenářům nutnost zamyslet se nad projektem práce průmyslového sociologa, jehož funkce se u nás teprve zavádí a je bohatá na nejrozmanitější problémy. Chceme zde zdůraznit, že stanovisko R. Battěka je stanoviskem autora a nikoli stanoviskem redakce SČ, která je považuje za diskusní.

Plně chápeme, že M. Albert jako průmyslový psycholog má na postavení a úkoly psychologů a sociologů v podniku zcela jiný názor. Vytýká Battěkovi „neseriózní snahu a) využít existující systemizace psychologů v průmyslových závodech a současné ochoty ze strany závodů tato místa obsazovat, b) využít nedostatku kvalifikovaných odborných psychologů“; dále to, že jeho koncepce „bere